

Kulturdepartementet

postmottak@kud.dep.no

Bergen 7. april 2014

INNSPILL – NORSK KULTURRÅD

Landslaget for lokal- og privatarkiv (LLP) er opptatt av utviklingen av Kulturrådet. Kulturrådet har gjennom mange år spilt en sentral rolle for utvikling av det norske kulturlivet gjennom de etablerte stønadsordningene. Det er viktig at det opprettholdes et utviklingsorgan for arkiv og museum med faglig selvstendighet og med armlengdes avstand til Kulturdepartementet.

I forbindelse med DIFIs evaluering av ABM-utvikling (2008) uttalte LLP seg svært positivt til at det var opprettet et kompetent organ som ivaretok utviklingsoppgaver på arkivområdet. Det ble også pekt på at virkemidler på arkivfeltet, og som var foreslått i ABM-meldingen i 2000, ikke var etablert. Den meldte støtteordningen for privatarkiv ble innført ved Stortingets budsjettvedtak 2010, med klare føringer for bruk av ordningen; og dette la grunnlag for en økt innsats. Ved den senere sammenslåingen mellom ABM-utvikling og Kulturrådet, la LLP vekt på at utviklingsrollen på arkivfeltet med tilhørende virkemidler og fagmiljøet for arkiv måtte videreføres og styrkes i Kulturrådet. Dette er fortsatt et hovedsynspunkt for LLP.

1. Kulturdepartementet har gitt føringer til Kulturrådet om å øremerke støtteordningen for privatarkiv til arbeidet med privatarkiver i museer, men likevel uten at denne omleggingen er meldt i statsbudsjettet for 2014. Dette innebærer at det ikke lenger finnes noen støtteordning for arbeid med privatarkiver i kommunale eller private arkivinstitusjoner, i strid med forutsetningen da Stortinget innførte ordningen. Det har nå oppstått en situasjon med klare kulturpolitiske mål om økt bevaring av arkiv fra privat samfunnssektor (melding til Stortinget om arkiv, 2013) og manglende virkemidler for å følge opp denne politikken i de lokale og regionale arkivinstitusjoner som er helt sentrale i arbeidet med samfunnets arkiver. LLP vil derfor sterkt tilrå at det gjenopprettes en bred og styrket støtteordning. En slik ordning må igjen settes inn for å støtte bevaring og tilgjengeliggjøring av arkiv som dokumenterer privat samfunnssektor i alle deler av landet - og i alle typer institusjoner som bevarer arkiv. LLP mener videre at Norsk Kulturråd er den rette institusjon til å forvalte en slik ordning, fordi Kulturrådet er en nøytral institusjon og ikke har egne interesser i feltet. Norsk Kulturråd har også bygd opp relevant kompetanse innen feltet.

2. LLP mener at Norsk Kulturråd gjennom virksomheten sin har hatt stor suksess med å stimulere det regionale og lokale arbeidet innen kultursektoren. Om alle utviklingsmidlene fra Kulturrådet flyttes til et regionalt forvaltningsnivå, vil dette kunne gå på bekostning av nasjonale satsinger som for eksempel videreutvikling av informasjonssystemet for arkiv (Asta) som i dag brukes av de fleste norske arkivinstitusjoner. Norsk Kulturråd, og tidligere ABM-utvikling, har vært bidragsyter gjennom prosjektmidler til utvikling og innføring av nasjonale fellesløsninger som Asta og Arkivportalen. Slike fellesløsninger eksisterer i liten grad i andre land, og Norsk Kulturråd har en vesentlig del av æren for dette. Slike kollektive løft kan bare realiseres med sentrale, nasjonalt ansvarlige institusjoner som Norsk Kulturråd.

3. Norsk Kulturråd har i de siste årene hatt flere fellesarrangement sammen med LLP. Dette har virket positivt på fagmiljøet, og tilfører en bredde og kontaktflate som virker stimulerende. For at LLP skal kunne være et arkivpolitisk talerør, er det viktig med fortsatt driftsstøtte fra Kulturrådet. LLP må på sikt kunne styrke sin organisasjon (to hele stillinger) for å være i stand til å være fagpolitisk aktør på vegne av sektoren og medlemmene. I tillegg må det sikres driftsstøtte til flere institusjoner som arbeider med arkiv som dokumenterer privat samfunnssektor. På landsbasis kan LLP se for seg 20 slike stillinger i løpet av en 5-årsperiode. Slik fast driftsstøtte må komme i tillegg til støtte til prosjekter.

4. For LLP er det viktig å opprettholde og sikre det gode forholdet som er etablert til biblioteks-, og museumssektoren gjennom ABM-utvikling og Kulturrådet. LLP vil dessuten fremme samarbeidet som er etablert på et bredt kunst- og kulturfelt, via Kulturrådet.

Kulturrådet har gitt viktige tverrfaglige impulser til ABM-institusjonene. Kulturrådet, og tidligere ABM-utvikling, har også vært en aktiv nettverksbygger og bidratt til samarbeid på tvers av forvaltningsnivåer og på tvers av arkiv og museer. Dette har resultert i fruktbart samarbeid og generert nye prosjekter. Kulturrådet legger også til rette for internasjonalt samarbeid på arkivfeltet gjennom EØS- samarbeidet. Det er vanskelig å tenke seg hvordan slike oppgaver skulle kunne mestres av andre organisasjoner.

5. Norsk Kulturråd er sekretariat for Norges arbeid med UNESCOs Memory of the World Register, noe som har bidratt til å sette arkiv som kulturarv / dokumentarv på agendaen og gjøre den norske dokumentarven mer kjent i allmenheten.

Alt i alt oppfatter LLP at Norsk Kulturråd har fornyet seg i de siste årene og er blitt en serviceminded og effektiv institusjon. Imidlertid har støtteordningene for arkiv og museum som forvaltes av Norsk Kulturråd - både generelle utviklingsmidler og støttordningen for privatarkiv - vært klart underfinansiert, til tross for Stoltenberg II-regjeringens Kulturløft. Dette er blitt særlig kritisk etter siste års betydelige budsjettkutt i utviklingsmidler for museum og arkiv gjennom post 77.

LLP mener at Kulturrådet fyller en rolle i norsk kulturliv som andre institusjoner ikke kan ta over. Imidlertid forutsetter det at Kulturrådets virkemidler står i forhold til oppgavene.

I dag er kriteriene for å prosjektstøtte for snevre, og LLP ønsker økte midler tilgjengelig også for ordning, registrering og tilgjengeliggjøring av arkiver. For å samle inn privatarkiver som blir skapt i dag (samtidsdokumentasjon), er miljøet dessuten avhengig av midler til utvikling av verktøy til høsting av ustrukturert data.

Med vennlig hilsen

Karin Gjelsten
Styreleder LLP

Landslaget for lokal- og privatarkiv
c/o Bergen byarkiv
Bergen kommune
Postboks 7700
5020 Bergen
E. post: postmottak@llp.no
www.llp.no

Organisasjonsnummer: 978 610 692

Karin Gjelsten
Bergen byarkiv
55 56 61 84

e-post: Karin.Gjelsten@bergen.kommune.no